

Werken aan de toekomst van de taal

Portret van de
Nederlandse Taalunie

ntu

nius, taal,
omm
atie, l
n spra
tuur,
erlands in

Inhoud

p. 01

Een bloeiende taal

p. 04

Taal is een instrument

p. 07

Onderwijs: de toekomst van het Nederlands

p. 11

Nederlands: een kleine wereldtaal

p. 15

Literatuur kent geen grenzen

p. 16

Advies, beleid, controle en uitvoering

Een bloeiende taal. Het gaat goed met het Nederlands. Het aantal sprekers van het Nederlands groeit, er komen veel nieuwe literaire werken op de markt en ook in het buitenland neemt de belangstelling voor onze taal toe. Voor een groot deel gaat dat vanzelf; het Nederlands is een vitale en krachtige taal. Maar hier en daar is sturing en regulering nodig, zodat alle partijen in harmonie samenwerken. Daartoe is de Taalunie opgericht.

Eén taal, drie landen. Het Nederlands wordt gesproken in Nederland, Vlaanderen en Suriname. Nederland en Vlaanderen werken al langer samen op het gebied van taal, taalbeleid, taalonderwijs en letteren. Vanaf 1980 krijgt die samenwerking gestalte in de Nederlandse Taalunie. Sinds 2004 maakt ook Suriname als geassocieerd lid deel uit van de Taalunie. Drie landen met een verschillende historie, maar met een duidelijk gezamenlijk belang: een taal waarvan zo veel mogelijk inwoners zo goed mogelijk gebruik kunnen maken. Binnen het taalgebied, maar ook daarbuiten.

Drie landen met een duidelijk gezamenlijk belang: een taal waarmee zo veel mogelijk inwoners zich zo goed mogelijk kunnen redden.

Waarom samenwerking? Samenwerking op het gebied van taal, taalonderwijs en letteren kan een aanzienlijke meerwaarde opleveren. Ontwikkelingen op deze gebieden doen zich vaak in meerdere landen tegelijk voor.

Samenwerking spaart geld en krachten uit, versterkt de positie van het Nederlands en voorkomt dat het wiel meerdere keren uitgevonden moet worden. Een paar voorbeelden:

- invoering van een gezamenlijke spelling;
- gezamenlijke ontwikkeling van (dure) hulpmiddelen, zoals naslagwerken;
- verzameling van expertise en ervaring rond onderwijs Nederlands;
- bijscholing van docenten Nederlands en van literaire vertalers;
- taalbeleid in Europees verband.

De taalgebruiker centraal. Taalzorg en spelling zijn belangrijke aandachtspunten. Toch is het niet de taak van de Taalunie om de taalgebruikers te vertellen wat goed Nederlands is en wat niet. De Taalunie schept in de eerste plaats voorwaarden waaronder het Nederlands optimaal gebruikt kan worden. Voorwaarden waardoor taalgebruikers in zo veel mogelijk situaties – ook in het buitenland – met het Nederlands uit de voeten kunnen. Want de belangrijkste ‘klanten’ van de Taalunie zijn niet de overheden van Nederland, Vlaanderen en Suriname, maar de taalgebruikers.

Wapenfeiten

- Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS), Woordenlijst Nederlandse taal (het Groene boekje), Uitspraakwoordenboek en diverse tweetalige vertaal- en leerwoordenboeken
- Taalunieversum met onder meer Taaladvies en het digitale tijdschrift Taalschrift
- Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren
- Taal- en Spraaktechnologie: de TST-centrale voor het beheer en onderhoud van digitale bestanden, zoals het Corpus Gesproken Nederlands
- NL-Translex: automatisch vertaalsysteem Nederlands - Frans en Nederlands - Engels (en vice versa)
- Samenwerking binnen de Europese Federatie van Nationale Taalinstellingen
- Ondersteuning van zo'n 220 vakgroepen Nederlands in 43 landen
- Cursussen voor buitenlandse studenten en docenten
- Het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (jaarlijks ruim 2.500 deelnemers)
- Literaire en onderwijsprijzen: de Prijs der Nederlandse Letteren, de Inktap, de Taalunie-Toneelschrijfprijs, de Scriptieprijs en de Taalunie Onderwijsprijs
- Associatieovereenkomst tussen de Nederlandse Taalunie en Suriname

Alle hoeken van de taal. De Taalunie behartigt de belangen van de taalgebruiker op een groot aantal terreinen. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van woordenboeken en grammatica's. Hiervoor worden digitale bestanden en applicaties ontwikkeld, die weer gebruikt kunnen worden in andere toepassingen, zoals vertaalprogramma's. In Europees verband maakt de Taalunie zich sterk voor de positie van het Nederlands in de Europese Unie. Bij taal hoort ook taalonderwijs. Hoewel Nederland, Vlaanderen en ook Suriname hun eigen onderwijsbeleid voeren, zijn er voldoende gebieden waarop samenwerking zinvol is. Denk aan deskundigheidsbevordering, nascholing en de ontwikkeling van gemeenschappelijke uitgangspunten. De Taalunie richt zich niet alleen op het basis- en voortgezet onderwijs, maar ook op het volwassenenonderwijs en het Nederlands als tweede taal. Buiten het taalgebied ondersteunt de Taalunie de universitaire neerlandistiek. Ook het basis- en voortgezet onderwijs Nederlands in de grensgebieden van Duitsland, Noord-Frankrijk en in de Franstalige gemeenschap van België ontvangt steun van de Taalunie. Tot slot stimuleert de Taalunie samenwerking op het gebied van taalcultuur en letteren. Die samenwerking heeft verschillende gezichten. Een belangrijk aandachtsveld is de manier waarop informatie en documentatie gebundeld en toegankelijk gemaakt kan worden, veelal via internet. Een ander speerpunt is aandacht voor de plaats die lezen en boeken in onze maatschappij innemen. Ook kent de Taalunie een aantal literaire prijzen toe, zoals de Prijs der Nederlandse Letteren.

Spin in het taalweb. De Taalunie is een relatief kleine organisatie. Samenwerking met andere partijen – universiteiten, belangenorganisaties, raden en commissies – is dan ook essentieel. Deze partijen helpen bij de voorbereiding en uitvoering van het beleid. Voor verschillende terreinen zijn commissies en platforms met deskundigen uit het veld opgericht. Zij zorgen ervoor dat de Taalunie de rol van een spin in het web kan blijven spelen.

Taal is een instrument. Taal is er niet zomaar, voor zichzelf: taal is er voor de taalgebruikers. Die taalgebruikers moeten met hun taal, het Nederlands, zo goed mogelijk uit de voeten kunnen. Alle sprekers van het Nederlands, autochtoon of allochtoon, hebben hun taal dagelijks nodig om te kunnen functioneren. Privé net zo goed als zakelijk of binnen een opleiding.

Instrumenteel taalbeleid. De Taalunie ontwikkelt instrumenten die Nederlandstalige burgers in staat stellen hun taal in zo veel mogelijk situaties optimaal te gebruiken. Die instrumenten kunnen woordenboeken en grammatica's zijn. Het kunnen voorzieningen zijn op internet, zoals een digitale bibliotheek van Nederlandstalige werken. Het kunnen certificaten zijn voor studenten Nederlands. En in abstracte zin kunnen het regels zijn waardoor Nederlandstalige burgers toegang krijgen tot besluiten en wetten binnen de Europese Unie. In hun eigen taal.

Toegankelijkheid. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de voordelen van digitale bronnen, moeten deze zo goed mogelijk toegankelijk worden gemaakt. Voor universiteiten en bedrijven, overheid en particulieren. Bovendien is het belangrijk de bestanden actueel te houden, uit te breiden en te beheren. Daarom is de Taalunie bezig met een centrale voor taal- en spraaktechnologie: de TST-centrale. Hierin worden de verschillende materialen en expertises samengevoegd.

Alle sprekers van het Nederlands, autochtoon of allochtoon, hebben hun taal dagelijks nodig om te kunnen functioneren.

Visie. In instrumenteel taalbeleid komt de visie van de Taalunie tot uiting. We zijn er voor de taalgebruiker. De wensen en de behoeften van die taalgebruiker zijn richtinggevend bij het ontwikkelen van beleid. Daarom let de Taalunie ook op de sociale functie van taal en taalbeleid. Voor veel mensen bepalen hun taal, hun taalgebruik en hun taalbeheersing, immers hun mate van maatschappelijk functioneren, van participatie.

Digi-taal. Taal is steeds vaker ook digitaal. Digitale hulpmiddelen worden steeds belangrijker: voor raadpleging via internet, voor vertaalprogramma's, voor spraakgestuurde informatiediensten, voor onderzoek en uitwisseling. De Taalunie beheert een groot aantal bestanden die nu al digitaal beschikbaar zijn. Denk aan Taaladvies on line, de lijst van aardrijkskundige namen en diverse terminologiebestanden. Doordat deze bestanden digitaal beschikbaar zijn, kunnen ze onderling gekoppeld en gecombineerd worden. Dat levert aansprekende synergie op.

windwijzers

“Als wetenschapper op het gebied van taal- en spraaktechnologie ben ik erg blij met de TST-centrale. Vroeger waren kennis en middelen voor onderzoeksondersteuning erg versnipperd. Dankzij de TST-centrale is dit voorgoed verleden tijd. Het is hét aanspreekpunt voor iedereen die geïnteresseerd is in taal- en spraaktechnologie – van wetenschappers en ambtenaren tot belangstellenden uit het bedrijfsleven. Verder vind ik dat de Nederlandse Taalunie een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van taal- en spraaktechnologie. De Taalunie zorgt voor coördinatie over de landsgrenzen heen. Voor wetenschappers wordt hierdoor duidelijk welk onderzoek Nederland en Vlaanderen al hebben uitgevoerd en welke terreinen nog braak liggen. Dit voorkomt een heleboel dubbel werk.”

Walter Daelemans, hoogleraar Computertaalkunde aan de Universiteit van Antwerpen, over de TST-centrale.

Babylon in Brussel? Een van de uitdagingen van een verenigd Europa is omgang met meertaligheid. Is meertaligheid synoniem aan spraakverwarring? Wat zijn de kosten van meertaligheid, en zijn die nog beheersbaar als de EU blijft groeien? Hoeveel werktalen komen er en wanneer worden die toegepast? En wat is dan de positie van de middelgrote talen, zoals het Nederlands?

Met deze vragen houdt de Taalunie zich intensief bezig. En met resultaat. Zo heeft de Taalunie vier modules voor automatisch vertalen laten ontwikkelen in het project NL-Translex. Vertaaldiensten gebruiken die modules om sneller teksten van en naar het Nederlands te vertalen.

Verder ijvert de Taalunie samen met andere nationale organisaties voor een Europees taalbeleid, gericht op de ondersteuning van de officiële Europese talen en op de bevordering van meertaligheid. De samenwerking heeft geleid tot de oprichting van een Europese Federatie van Nationale Taalinstellingen (EFNIL). De Taalunie vervult een voortrekkersrol binnen EFNIL.

Spelling en taalzorg. De laatste aanpassing van de spelling dateert van 1995. Inmiddels is iedereen al lang gewend dat we product met een 'c' schrijven en dat pannenkoek een extra 'n' heeft gekregen. Hoewel de spelling prima functioneert, zijn op woordniveau nog wel wat verbeteringen mogelijk. In 2005 verschijnt er een herziene editie van het Groene Boekje, waarin die verbeteringen verwerkt worden. De spellingregels zelf veranderen niet. Naast het Groene Boekje beheert de Taalunie ook andere fundamentele naslagwerken. Denk aan het Corpus Gesproken Nederlands en tweetalige vertaalwoordenboeken. Deze producten worden de komende jaren waar nodig geactualiseerd en aan een breed publiek ter beschikking gesteld. Digitale toegankelijkheid staat daarbij centraal.

TST-centrale. De Taalunie is druk bezig met de TST-centrale: centrale voor taal- en spraaktechnologie. De TST-centrale is een verzameling van digitale taalvoorzieningen die centraal beheerd worden, zoals corpora, lexica en grote uitspraakbestanden van de Nederlandse taal, terminologiebestanden en tweetalige woordenboekbestanden. Deze bronnen zijn van groot belang voor de wetenschap en het bedrijfsleven. Ze kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden voor spraakgestuurde informatiediensten, zoals automatische reisinformatie. De TST-centrale zorgt ervoor dat alle belanghebbenden de bronnen snel en tegen doorzichtige voorwaarden kunnen gebruiken.

Onderwijs: de toekomst van het Nederlands. Goed onderwijs Nederlands draagt ertoe bij dat onze taal ook voor nieuwe generaties een effectief communicatiemiddel is. Hoewel Nederland, Vlaanderen en ook Suriname hun eigen onderwijsbeleid voeren, zijn er veel raakvlakken en gemeenschappelijke belangen.

Raakvlakken en uitwisseling. De laatste jaren is er in de verschillende landen veel expertise opgedaan op het vlak van onderwijs aan leerlingen met een andere moedertaal dan het Nederlands. Het is goed als alle scholen en opleiders binnen het taalgebied over deze kennis kunnen beschikken en elkaar kunnen stimuleren in de ontwikkeling van gedegen beleid op dit vlak. In het verleden leverde de uitwisseling vaak problemen op; Nederland en Vlaanderen stelden immers hun eigen eindtermen, basiscompetenties en evaluatiemiddelen vast. Om meer eenheid te krijgen, laat de Taalunie gemeenschappelijke uitgangspunten beschrijven: voorbeelden zijn de Visietekst inburgering, het Referentiekader vroege tweede taalverwerving en de kadertekst over taalcompetenties voor leraren. Overeenstemming over uitgangspunten maakt het immers veel gemakkelijker om ook in de onderwijspraktijk samen te werken.

Taal als paspoort. Een goede taalbeheersing kan het verschil maken tussen integratie en isolement, tussen acceptatie en afwijzing, tussen succes en mislukking. Daarom staat sociaal taalbeleid hoog op de agenda van de Taalunie. Sociaal taalbeleid is gericht op taalgebruikers die het Nederlands onvoldoende beheersen; het doel is deze groep beter te laten functioneren in de samenleving. Daarbij gaat het vooral om het onderwijs Nederlands als tweede taal. Voor allochtonen in Nederland en Vlaanderen is een goede beheersing van het Nederlands een paspoort naar een betere toekomst. Maar ook veel autochtonen hebben problemen met het Nederlands; zij kunnen niet of onvoldoende lezen en schrijven. Ook op dit terrein probeert de Taalunie meer samenwerking te bereiken.

14

KOEKJES VAN OMA JET

“De Vlaams-Nederlandse samenwerking op het gebied van taalonderwijs en (tweede-)taalverwerving vind ik de grootste verdienste van de Nederlandse Taalunie. Nederlanders en Vlamingen spreken weliswaar dezelfde taal, maar dat betekent niet dat ze bepaalde zaken ook op dezelfde manier aanpakken. De wijze waarop Vlamingen de inburgering organiseren, hun onderwijs inrichten of radio- en tv-programma's maken, verschilt veel van die van Nederlanders. De Taalunie heeft ervoor gezorgd dat beide taalgebieden ervaringen en ideeën over dergelijke onderwerpen uitwisselen. Dit zorgt voor nieuwe inzichten en denkbeelden. Nederland en Vlaanderen plukken daar beide de vruchten van.”

Simon Verhallen van het Instituut voor Taalonderzoek en Taalonderwijs voor Anderstaligen (ITTA)

DEE
NEDERLAND
KLEEDEN

Uitwisseling via internet. Nieuwe media en in het bijzonder internet helpen om kennis en inzichten over het Nederlands snel te verspreiden. Internet biedt grote mogelijkheden voor docenten en andere betrokkenen in het onderwijsveld: veel informatie tegen lage kosten. De Taalunie heeft van ICT dan ook een speerpunt gemaakt. De website van de Taalunie www.taalunieversum.org bevat nu al een schat aan informatie en in de toekomst neemt dat alleen maar toe. Geïnteresseerde docenten en onderzoekers kunnen nu bijvoorbeeld al profiteren van een volledig digitaal overzicht van het onderzoek naar het schoolvak Nederlands in de laatste decennia. Heel praktisch is ook de attenderingsservice waarmee de Taalunie geïnteresseerden de weg wijst naar artikelen in de vakbladen over het onderwijs Nederlands.

Uit de kast. Er gebeurt veel moois op scholen. Creatieve docenten bedenken vaak bijzonder doeltreffende projecten op het gebied van het Nederlands. Het probleem is alleen dat die projecten meestal binnen de schoolmuren blijven. De Taalunie wil goede voorbeelden uit de kast en in de klas zien te krijgen. Een van de manieren om dat te doen is de Taalunie Onderwijsprijs, die elke twee jaar aan een basisschool en een school in het voortgezet onderwijs wordt uitgereikt. Een andere prijs op onderwijsgebied is de Scriptieprijs. Hiermee beloont de Taalunie de beste in het Nederlands geschreven afstudeerscriptie over een onderwerp uit de neerlandistiek.

Een goede taal-
beheersing kan het
verschil maken tussen
integratie en isolement,
tussen acceptatie en
afwijzing, tussen succes
en mislukking.

ITUUR

HET
OPEN
RAAM

Digitale schatkamer: het Taalunieversum

Een portal voor de Nederlandse taal: zo zou je het Taalunieversum kunnen omschrijven. Achter de digitale deur www.taalunieversum.org strekt zich een grot van Alibaba uit voor onderzoekers, leraren, tekstschrijvers en andere belangstellenden. Van jeugdliteratuur tot literair vertalen, van aardrijkskundige namen tot alfabetiseringscursussen: het Taalunieversum bevat een schat aan artikelen, lesmateriaal, onderzoeksresultaten, beeldmateriaal, instituten en links. Docenten Nederlands en andere geïnteresseerden in het onderwijsveld vinden hier onder meer onderzoek, onderwijstijdschriften en onderwijsterminologie. Een populair onderdeel is verder Taaladvies On Line, waar twijfelende taalgebruikers ruim 1200 taaladviezen kunnen raadplegen.

Nederlands: een kleine wereldtaal. Nederlands studeren in Kiev? Het kan, en bovendien: er is belangstelling voor. Aan meer dan tweehonderd universiteiten, verdeeld over ruim veertig landen, wordt Nederlands op hoofd- of bijvakniveau aangeboden. Studenten komen uit belangstelling voor de taal en literatuur, maar ook voor de mogelijkheden die het Nederlands ze biedt. Voor hen is Nederlands vaak een venster op een andere wereld, en soms op een andere toekomst.

Aan meer dan tweehonderdtwintig universiteiten, verdeeld over ruim veertig landen, wordt Nederlands op hoofd- of bijvakniveau aangeboden.

Buitenlandse neerlandistiek. De Taalunie steunt buitenlandse docentschappen met subsidies: startsubsidies, subsidies voor boeken, tijdschriften, een computer of subsidies om gastdocenten aan te trekken. Daarnaast is de kwaliteit van de buitenlandse neerlandistiek een belangrijk aandachtspunt. Om deze kwaliteit te bevorderen, biedt de Taalunie ondersteuning aan. Een belangrijk onderdeel daarvan vormt het Steunpunt Nederlands als vreemde taal, een expertisecentrum waar buitenlandse docenten terecht kunnen voor didactisch advies en advies over lesmaterialen. Bovendien kunnen zowel docenten als studenten een beroep doen op een interessant scholingsaanbod.

Zomercursussen. Elke student Nederlands moet minstens één keer tijdens zijn studie rondlopen in Amsterdam of Antwerpen en het Rijksmuseum of het Rubenshuis bezoeken. De Taalunie geeft velen van hen die gelegenheid. Elk jaar worden in Nederland en Vlaanderen zomercursussen Nederlandse Taal en Cultuur georganiseerd. De studenten worden drie weken lang ondergedompeld in de Nederlandse taal en alles wat daarbij hoort. Jaarlijks reizen ruim driehonderd studenten af richting de Noordzee. Ook voor docenten organiseert de Taalunie regelmatig nascholingscursussen om hen in staat te stellen hun vakkennis op peil te houden.

Vervagende taalgrenzen. Binnen de Europese Unie zijn de meeste grensposten verdwenen, en daarmee lijken ook de taalgrenzen te vervagen. In het 'Europa van de regio's' worden verschillende talen moeiteloos naast elkaar gesproken. De grensgebieden van Nederland en Vlaanderen zijn daar een goed voorbeeld van. In de Franstalige gemeenschap van België, in Noord-Frankrijk en de Duitse grensstreek wordt op veel plaatsen Nederlands gesproken. In die gebieden wordt Nederlands ook op scholen voor primair, secundair en volwassenenonderwijs aangeboden. De Taalunie biedt centrale ondersteuning voor dit onderwijs en werkt samen met de diverse lokale overheden.

Centrale voorzieningen. Behalve aan specifieke ondersteuning voor elk grensgebied hebben docenten in de grensstreken ook behoefte aan uitwisseling en gemeenschappelijke ondersteuning. Daarom biedt de Taalunie hen een aantal centrale voorzieningen, zoals informatie, advies en documentatie. Ook laat de Taalunie (digitale) leermiddelen voor gemeenschappelijk gebruik ontwikkelen. Daarnaast zorgen bij- en nascholingscursussen en studiedagen voor meer deskundigheid van docenten met bijvoorbeeld het Frans of Duits als moedertaal.

Indonesië: oude banden. Op verschillende plaatsen in de wereld kun je als bezoeker soms onverwachts met Nederlands uit de voeten. Indonesië is zo'n plaats. Sommige oudere Indonesiërs spreken nog Nederlands, maar ook veel jongeren hebben belangstelling voor de taal. Bovendien moeten studenten aan de universiteit, bijvoorbeeld aankomend juristen, zich nog steeds verdiepen in Nederlandstalige teksten. Daarom bieden veel universiteiten in Indonesië het Nederlands aan als bronnentaal en als beroepsgerichte taal. Studenten en andere belangstellenden kunnen bij verschillende cursuscentra terecht voor algemene cursussen Nederlands. Het Erasmus Taalcentrum in Jakarta is het belangrijkste centrum. Per jaar volgen hier tussen de 1500 en 2000 cursisten een cursus Nederlands.

Zuid-Afrika: proeftuin voor meertaligheid. Ook Zuid-Afrika heeft een bijzondere band met de Taalunie. De ondersteuning van de universitaire neerlandistiek vormt hiervan slechts één aspect. Bijzonder in het geval van Zuid-Afrika is de samenwerking op het gebied van meertaligheid. Zuid-Afrika is zeer geïnteresseerd in de expertise die de Taalunie op dit gebied heeft opgebouwd. En de Taalunie profiteert op haar beurt ook van de samenwerking met Zuid-Afrika. De samenwerking spitst zich voorlopig toe op taal- en spraaktechnologie en op toetsing en certificering.

In het 'Europa van de regio's' worden verschillende talen moeiteloos naast elkaar gesproken.

ZEEPIEREN No 19

“De Taalunie levert een belangrijke bijdrage aan het onderwijs Nederlands in Tsjechië. De vakgroepen Nederlands aan de universiteiten van Praag, Olomouc en Brno ontvangen regelmatig subsidies voor nascholing, cursussen voor studenten en projecten. De Universiteit Palacky kreeg bijvoorbeeld subsidie om een opleiding zakelijk Nederlands op te zetten. Zelf ontving ik een beurs voor het schrijven van mijn proefschrift over de receptie van de Nederlandse literatuur in Tsjechië. Daarnaast heb ik in september 2003 een docentennascholingscursus van de Taalunie gevolgd. De kennis die ik toen heb opgedaan, kan ik in de praktijk heel goed gebruiken.”

Lucie Fruhwirtova, docent Nederlands aan de Universiteit Palacky, Tsjechië

“Binnen de Europese Unie zie je dat grote talen steeds meer gaan overheersen. Om te voorkomen dat een middelgrote taal als het Nederlands ondersneeuwt, is het belangrijk dat we de positie van onze taal en dus ook van onze cultuur, verdedigen en versterken. Bijvoorbeeld door Nederlandse literatuur te vertalen in andere talen. Probleem is echter dat er te weinig goede literair vertalers zijn. Dit komt vooral doordat er nauwelijks gedegen opleidingen op dit gebied bestaan. Daarom heeft de Taalunie zélf voor een aantal talen cursussen literair vertalen opgezet. Ik ben als docent bij deze cursussen betrokken geweest en ik kan uit eigen ervaring zeggen dat ze heel degelijk zijn. Ze werpen zeker vruchten af.”

Literair vertaler Frans Denissen over de positie van het Nederlands

Literatuur kent geen grenzen. De Nederlandstalige literatuur is geen eiland. Steeds meer Vlaamse en Nederlandse auteurs zijn in vertaling verkrijgbaar. De Taalunie stimuleert dat, onder meer door de ondersteuning van het Steunpunt Literair Vertalen. Ook stimuleert de Taalunie een grensoverschrijdende discussie over literatuur en lezen.

Leesbevordering. Voor een bloeiende literatuur en taalcultuur is het van essentieel belang dat mensen (blijven) lezen. Sommige mensen lezen veel, anderen kijken nooit een boek in. Waarom is dat zo en is dit een probleem? In het antwoord op deze vragen zoekt de Taalunie de sleutel tot een goed leesbevorderingsbeleid. Dat vergt veel onderzoek en ontwikkeling van materialen. Maar daarnaast voert de Taalunie ook concretere projecten op dit gebied uit. Een voorbeeld is de Inktaap, een literaire prijs die uitgereikt wordt door scholieren. Leerlingen uit de bovenbouw lezen de boeken die genomineerd zijn voor drie belangrijke prijzen. Zij kiezen daaruit hun eigen favoriet, die de Inktaap krijgt uitgereikt.

Literatuur op internet. Nieuwe media en in het bijzonder internet kunnen een grote rol spelen bij het verspreiden van taalcultuur. Daar hoeft de Taalunie niet zo veel aan te doen; er is nu ook al een schat aan informatie over schrijvers, boeken en literaire instellingen te vinden. Waar de Taalunie zich wél op richt, is de bundeling van deze informatie. De Taalunie gaat na aan welke informatie behoefte bestaat en hoe die het beste ontsloten kan worden. Dat gaat in overleg met de potentiële gebruikers op het gebied van beleid, onderwijs, wetenschappen en media.

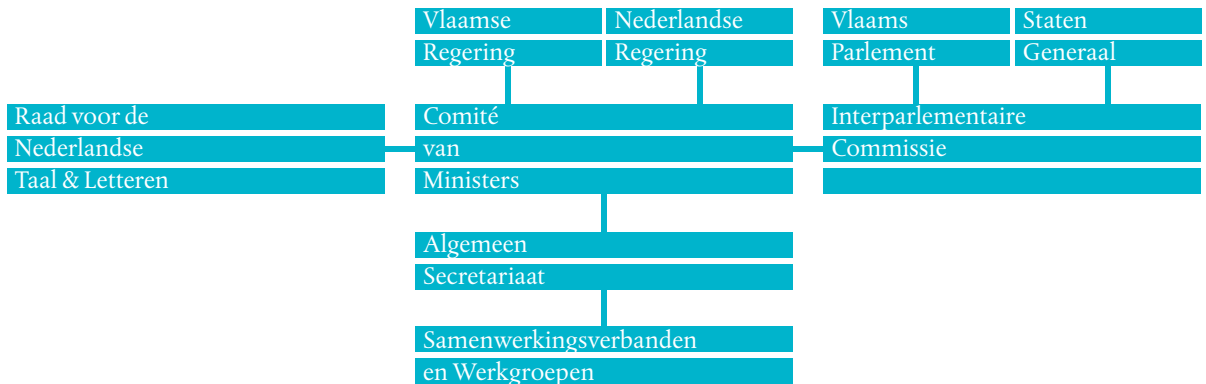
Digitale bibliotheek. Een boek hoeft niet meer van papier te zijn. Steeds meer literaire teksten beginnen een tweede leven op internet. Dat is handig voor onderzoekers, maar ook voor lezers.

Een belangrijke ingang voor hen is de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren, www.dbnl.org. De Taalunie ondersteunt de DBNL. De site bevat niet alleen romans, toneelstukken en gedichten, maar ook artikelen, naslagwerken, besprekingen, biografieën, portretten, audio- en videofragmenten. Via deze digitale bibliotheek zijn ook teksten te raadplegen die niet meer in druk verkrijgbaar zijn.

Resultaten. Ook op andere terreinen heeft de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen op letterengebied al tot klinkende resultaten geleid. Een aantal voorbeelden:

- Onder auspiciën van de Taalunie werken negen auteurs aan een omvangrijke geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur in zeven delen. Het eerste deel wordt in 2005 verwacht.
- Het Steunpunt Literair Vertalen organiseert zomercursussen en oriëntatiecursussen voor vertalers uit het Nederlands naar andere talen. Ook zijn er cursussen voor vertalers die literaire werken uit andere talen in het Nederlands vertalen.
- De Taalunie kent elke drie jaar de Prijs der Nederlandse letteren toe. Deze oeuverprijs voor Nederlandstalige auteurs is de belangrijkste prijs van de Taalunie en de enige staatsprijs voor literatuur van Nederland en Vlaanderen.
- De Taalunie Toneelschrijfprijs wordt elk jaar uitgereikt aan de schrijver van een oorspronkelijk Nederlandstalig toneelstuk.

Advies, beleid, controle en uitvoering. De Taalunie bestaat uit vier organen: het Comité van Ministers, de Interparlementaire Commissie, De Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren en het Algemeen Secretariaat.

Organen en werkwijze. Het beleid wordt vastgesteld door het Comité van Ministers: de Vlaamse en Nederlandse bewindslieden voor onderwijs en cultuur. De Interparlementaire Commissie, samengesteld uit tweeëntwintig Nederlandse en Vlaamse volksvertegenwoordigers, controleert dit beleid. Het adviesorgaan van de Taalunie is de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, die bestaat uit twaalf leden. De beleidsvoorbereiding en uitvoering zijn in handen van het Algemeen Secretariaat. Dit wordt gevormd door ongeveer vijfentwintig medewerkers onder leiding van de algemeen secretaris. Suriname wordt betrokken bij de werking van alle organen.

Financiën. De Nederlandse Taalunie wordt gefinancierd door de Nederlandse, Vlaamse en Surinaamse regering naar rato van het aantal sprekers van het Nederlands. In 2004 bedraagt de begroting ongeveer negen miljoen euro.

uitgave
Nederlandse Taalunie
maart 2004

tekst
Hendriks Van der Spek

vormgeving
Studio Dumbar

fotografie
Martijn Oostra

druk
rooduijn, bureau voor
communicatie en design

Meer informatie over de
werkzaamheden van de
Taalunie vindt u op :
www.taalunieversum.org.

Ook de publicaties van
de Taalunie zijn via de
website te bestellen.

adres

Lange Voorhout 19
Postbus 10595
2501 HN Den Haag
Nederland

telefoon

+ 31 70 346 95 48

fax

+ 31 70 365 98 18

e-mail

info@taalunie.org